

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **J. K.**, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 8. 2024, č. j. MV-112897-4/SO-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 10. 2024, č. j. 34 A 23/2024-38, o návrhu na vydání předběžného opatření,

t a k t o :

Návrh žalobce ze dne 20. 11. 2024 na vydání předběžného opatření, jímž se nařizuje, že „*žalovaný a Policie ČR, odbor cizinecké policie, jsou povinni strpět pobyt stěžovatele na území České republiky po dobu soudního řízení před Nejvyšším správním soudem ve věci kasační stížnosti proti žalobě proti rozhodnutí KS v Brně sp. zn. 34 A 23/2024 ze dne 29. 10. 2024*“, **se z a m í t á.**

Odůvodnění:

[1] Žalobce podal dne 27. 3. 2024 žádost o udělení dočasné ochrany.

[2] Ministerstvo vnitra dospělo v rozhodnutí ze dne 11. 6. 2024 k závěru, že žalobce nesplňuje žádnou z podmínek pro udělení dočasné ochrany a postupem podle § 4 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve spojení s § 56 odst. 1 písm. l) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, oprávnění k pobytu za účelem udělení dočasné ochrany neudělilo.

[3] V rámci nového posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany, které je řádným opravným prostředkem proti rozhodnutí o neudělení dočasné ochrany, žalovaná rozhodnutím ze dne 27. 8. 2024, č. j. MV-112897-4/SO-2024 (dále jen „napadené rozhodnutí“), tomuto závěru přisvědčila.

[4] Proti napadenému rozhodnutí brojil žalobce žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 29. 10. 2024, č. j. 34 A 23/2024-38.

[5] Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení rozsudku krajského soudu. Společně s podáním kasační stížnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) vydal předběžné opatření, konkrétně aby žalované a Policii ČR uložil povinnost strpět pobyt stěžovatele na území České republiky po dobu řízení vedeného v posuzované věci.

[6] Návrh stěžovatel zdůvodnil především obavou ze zahájení řízení o správním vyhoštění a tím, že mu může být uložena pokuta za nelegální pobyt dle zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel nemá na území České republiky žádný legální pobytový status a ani nemá možnost jej získat, neboť nesplňuje zákonné podmínky pro jeho udělení. Současně nemá legální pobytový status ani v žádné ze zemí Evropské unie. Jelikož stěžovatel nemůže k úpravě svého pobytového statusu využít žádný jiný zákonný prostředek, je v tomto směru splněna i podmínka subsidiarity předběžného opatření. Stěžovatel nemá přístup na trh práce České republiky, a proto je finančně závislý na své družce.

[7] Žalovaná uvedla, že stěžovatel nesplnil podmínky pro vydání předběžného opatření. Právní postavení se napadeným rozhodnutím nijak nemění, protože již před jeho vydáním neměl stěžovatel žádné pobytové oprávnění. Rozhodnutí žalované nemá takové účinky, které by mohly vést k nucenému vycestování stěžovatele. Stěžovatel v návrhu neuvedl, jaká konkrétní vážná újma by mu nevydáním předběžného opatření vznikla. Pokud jde o argument stěžovatele týkající se omezení přístupu na trh práce, je třeba uvést, že toto oprávnění je zákonem vyhrazeno pouze cizincům s určitým druhem pobytového statusu. Nejedná se o právo stěžovatele, které by mu svědčilo, a tím spíš není důvodem pro vydání předběžného opatření.

[8] Podle § 38 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *byl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.* Pravomoc vydat předběžné opatření má i NSS v řízení o kasační stížnosti (viz usnesení ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006-37, č. 910/2006 Sb. NSS).

[9] Ze znění zákona je zřejmé, že pro nařízení předběžného opatření musí být splněny tři podmínky, a to (i) podání návrhu na zahájení řízení ve věci samé, (ii) podání návrhu na vydání předběžného opatření a (iii) potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu. První dvě podmínky stěžovatel splnil, a NSS se tak dále zabýval pouze podmínkou třetí, tedy otázkou, zda stěžovateli hrozí vážná újma, pro kterou je třeba zatímně upravit poměry účastníků, a to způsobem, jež stěžovatel požaduje.

[10] Výkladem pojmu *vážná újma* se NSS obecně zabýval v již citovaném usnesení č. j. Na 112/2006-37, podle kterého je tento pojem „*nutno vykládat relativně autonomně a izolovaně od předběžného posuzování (přesněji řečeno odhadování) budoucí úspěšnosti navrhovatele předběžného opatření v řízení ve věci samé. Vážnou újmu je v případě, že předběžným opatřením má být podle návrhu účastníka-soukromé osoby uložena povinnost správnímu orgánu, nutno rozumět zejména takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu –*

pokračování

představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmu tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených [...]“. Potřeba zatímni úpravy poměrů účastníků předběžným opatřením nastává „*v těch případech, kde by nenařízením předběžného opatření vznikl prostor pro faktická jednání či právní úkony, jež by vytvořily nezvratný stav*“ (viz též usnesení NSS ze dne 26. 4. 2017, č. j. 6 As 113/2017-61, ze dne 18. 7. 2018, č. j. 2 Afs 104/2018-86, ze dne 23. 11. 2020, č. j. 8 Afs 73/2019-80, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. III. ÚS 2974/14). Povinnost tvrdit a osvědčit hrozbu újmy tíží stěžovatele (viz usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012-32, nebo ze dne 24. 9. 2015, č. j. 2 As 218/2015-50).

[11] NSS v posuzované věci dospěl k závěru, že stěžovatel netvrdil žádné důvody, pro které by mu mohla hrozit vážná újma ve smyslu výše nastíněné judikatury. Je tomu tak proto, že stěžovatel neuvedl žádná individualizovaná tvrzení, jež by jej odlišovala od ostatních žadatelů, kterým nebyla udělena dočasná ochrana, resp. kteří pobývají na území České republiky bez povolení. Jinými slovy stěžovatel netvrdil žádné skutečnosti, pro které by mu měla případným správním vyhoštěním vzniknout větší újma než jiným neúspěšným žadatelům o dočasnou ochranu.

[12] Ačkoli předmětem přezkumu není věc správního vyhoštění, nýbrž věc dočasné ochrany, nelze přehlížet vzájemnou souvislost obou těchto institutů, včetně toho, že stěžovatel může být v důsledku právních účinků pravomocného napadeného rozhodnutí nucen opustit území České republiky. Stěžovatel tak nebude mít v České republice garantováno právo setrvat. Na druhou stranu nelze automaticky dovozovat, že by soudy měly vyhovět každému návrhu na vydání předběžného opatření spočívajícího ve strpění pobytu neúspěšných žadatelů o udělení dočasné ochrany.

[13] Jak Ústavní soud konstatoval v usnesení ze dne 6. 8. 2008, sp. zn. II. ÚS 808/08, „*institut předběžného opatření má mimořádný a dočasný charakter [...]. Vydání předběžného opatření je proto vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce popsal slovy o (hrozící) vážné újmě (nikoli tak každé újmě)*“. Stěžovatel svou argumentací a tvrzeními NSS nepřesvědčil, že by právě jeho situace odůvodňovala užití tohoto výjimečného institutu.

[14] Pokud by NSS bez dalšího akceptoval argumentaci hrozící vážnou újmu spočívající v tom, že cizinec se dalším pobytem na území vystavuje nebezpečí zahájení řízení o správním vyhoštění, prakticky by tím otevřel cestu pro mechanické nařizování předběžných opatření v každém takovém případě (resp. ještě širěji v případě všech cizinců pobývajících na území České republiky bez povolení). Popřel by tak nejen mimořádnost tohoto institutu, ale také vůli zákonodárce, který v zákoně o dočasné ochraně ani jinde s kasační stížností, resp. žalobou záměrně ze zákona (*ex lege*) automaticky nespojil odkladný účinek, potažmo právo neúspěšného žadatele setrvat na území České republiky. Soudy jsou povinny řídit se právním řádem a vykonávat svou činnost v souladu s vůlí zákonodárné moci. Stejný závěr platí i o případné újmě spočívající v uložení pokuty za nelegální pobyt na území České republiky nebo v tom, že stěžovatel nemá přístup na trh práce. Ani tyto důvody nijak neodlišují stěžovatele od jiných neúspěšných žadatelů o udělení dočasné

ochrany a nevypovídají o hrozící vážné újmě, která by odůvodňovala využití mimořádného institutu předběžného opatření.

[15] NSS tedy v projednávané věci neshledal naplnění třetí podmínky, totiž že by stěžovateli hrozila natolik vážná újma, pro kterou by bylo třeba přistoupit k zatímní úpravě poměrů účastníků. NSS proto návrh na vydání předběžného opatření podle § 38 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[16] Pro úplnost NSS uvádí, že výše uvedené závěry nepředjímají výsledek řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. prosince 2024

Tomáš Kocourek
předseda senátu